

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด และวิธีแสดงโชนลึง ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการแสดงโชนเรื่องรามเกียรติ์ วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์จากกระบวนการทำเดินและลีลาท่าทางของโชนลึง

การวิจัยพบว่า แนวคิด และวิธีแสดงโชนลึง มีที่มาจากแนวคิดเชิงธรรมชาติวิทยาของลึงอันได้แก่ลึงแถม ซึ่งโบราณจารย์ได้นำมาเป็นต้นแบบ ถือเป็นต้นกำเนิดที่มีการผสมผสานกับแนวคิดต่างๆดังนี้ แนวคิดเชิงศาสนาฮินดูกล่าวถึงลักษณะที่สง่างามของความเทพ แนวคิดเชิงทฤษฎีการเลียนแบบเรขศิลป์กระบวนการหลักของโชนลึงแสดงลักษณะเรขศิลป์ชัดเจนมาก แนวคิดเชิงทฤษฎีการเคลื่อนไหวกระบวนการรำของโชนลึงวิเคราะห์ในเชิงนาฏยประดิษฐ์ได้อย่างชัดเจน แนวคิดเชิงทฤษฎีการสร้างสรรคองค์ประกอบทางศิลปะในการแสดงโชนลึงสามารถสัมผัสได้ แนวคิดเชิงวิจิตรศิลป์กระบวนการทำจับของโชนลึงกับโชนตัวอื่นปรากฏในภาพศิลปกรรม จิตรกรรมฝาผนัง และภาพหนังใหญ่ แนวคิดเชิงวรรณกรรมพระราชนิพนธ์บทรามเกียรติ์ของไทยเป็นเนื้อหาหลักของการแสดงโชน แนวคิดเชิงการรับราชการเป็นอุดมการณ์ของทหาร โชนลึงยึดหลักการรับใช้พระรามและพระลักษมณ์ และแนวคิดเชิงศิลปะการแสดงดั้งเดิมพบกระบวนการรำของการละเล่นของหลวงในทำพื้นฐานโชนลึง

จากการบูรณาการแนวคิดข้างต้น โบราณจารย์ได้พัฒนาระบบการฝึกหัดที่เข้มงวดใช้เวลานานถึง 8 ปี การฝึกหัดนี้เริ่มต้นด้วยการเลือกเด็กชายวัยเยาว์ ผู้มีรูปร่าง และนิสัยเหมาะสม การฝึกหัดเริ่มจากการปรับร่างกาย การฝึกจังหวะ และทำพื้นฐานซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดงโชนลึงทั่วไป จากนั้นเป็นการฝึกหัดการรำเข้าเพลง การรำหน้าพาทย์ และการรำทำบท ซึ่งจะนำไปใช้สำหรับโชนตัวนาย เป็นการรำที่มีการออกแบบเฉพาะพาลี สุครีพ หนุมาน เป็นต้น ต่อไปจะเป็นการรำเป็นชุดเป็นตอน สำหรับรำกับพระ นาง และยักษ์

วิธีแสดงโชนลึงเป็นการสร้างรูปแบบ โดยนำมนุษย์ผู้ชายเป็นหลัก แล้วตกแต่งโครงสร้าง และการเคลื่อนไหว เพื่อเป็นการเสริมให้ได้บุคคลิกเด่นของลึงในจารีตการแสดงโชน การแสดงออกของโชนลึงเชิงนาฏยศิลป์ เป็นการรำทำบท ส่วนในเวลาพักไม่ได้ทำบทจะใช้ท่าเลียนแบบธรรมชาติของลึง นับว่าโบราณจารย์ได้แสดงภูมิปัญญาให้ผู้ชมรับรู้ได้ทันทีว่าต้นตอความเป็นมาในการแสดงโชนลึงนั้นเป็นอย่างไร และใช้อย่างไรให้เหมาะสม

This dissertation is intended to study concepts and performance of the monkeys, the roles which are important in Khon masked play. Documentary research interviewing, group discussions and analysis of monkeys' postures and movement are conducted.

The research finds that there are nine integrated major concepts for designing the dance characteristics of the monkeys. First, their basic movements derived from Ling Samae (macacairus). Second, their divine spirit and dignity came from Hindu monkey god. Third, their basic positions showed a strong geometrical patterns. Forth, monkey dance movements can be analysed in a similar way as that of choreographic theories. Fifth, creative and artistic elements and compositions are conspicuous in monkey dance. Sixth, their group compositions are similar to those of the ancient shadow puppet designs and many traditional mural paintings. Seventh, Thai version of Ramayana is the main source of dance interpretation. Eighth, military code of conducts served as the virtue of the monkeys who serve their lord, Rama and Lakshaman. Ninth, many dance movements of ancient court performances are seen in the monkeys basic dance patterns.

From those integrated concepts, ancient dance artists had developed a training system which required about eight years of serious practice. It starts with recruiting a young boy with suitable body and habit. The training starts from body adjustment, basic steps and movements as the preparation for monkey dance in general. Then, he learns standard dance phrases, Na Pat or dance set pieces and dance vocabulary required by all monkey lords. Next is a set of dances designed for particular characters such as Hanuman, Pali and Sukreeb. Final Lessons are dance movements to be performed with his counterpart either monkey, male, female or demon roles.

In principle, monkey dance in Khon masked play is designed by using Khon male dance as its core course and modified or added at certain points or parts to project monkey characteristics. Interestingly, dancers present two monkey dance styles. One is the monkey natural movements to create a sense of relaxation and laughter. And two is the Khon monkey movements where dances are required. This shows the wisdom of ancient artists to give a hint to audience of where their design came from and how it should be presented properly.

9/10